

3.4 Paikallisesti päätettävät asiat

Laitilan opetussuunnitelman ohjeet ja painotukset:

Inklusio, hyvinvointi ja liikunnallinen elämäntapa

Inklusio ymmärretään Laitilassa laajana, oppilaslähtöisenä periaatteena, jossa jokainen oppilas nähdään täysivaltaisena yhteisönsä jäsenenä, ja jossa vastataan joustavasti kunkin oppilaan yksilöllisiin tarpeisiin. Tämä koskee niin laadukkaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämistä kuin vahvaa ja tavoitteellista opetuskielen tukea monikielisten oppilaiden kohdalla.

Koulujen toiminnassa asetetaan erityiseksi painopisteeksi liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen. Oppilaita kannustetaan ja ohjataan aktiiviseen koulumatkaliikuntaan kävellen ja pyöräillen aina, kun se on suinkin mahdollista. Koulupäivän aikaista aktiivisuutta tuetaan käyttämällä järjestelmällisesti oppilaista koostuvia vertaisliikuttajia esimerkiksi välituntitoiminnassa. Liikunnallisuutta ja harrastustoimintaa edistetään lisäksi järjestämällä liikuntakerhoja, tekemällä tiivistä seurayhteistyötä sekä hyödyntämällä aktiivisesti kaupungin oman liikunta- ja vapaa-aikatoimen tarjoamia palveluita ja tiloja. Turvallisen ja hyvinvoivan kasvuympäristön takaamiseksi koulut tekevät säännöllistä ja ennakoivaa yhteistyötä hyvinvointialueen opiskeluhuollon sekä poliisi- ja pelastusviranomaisten kanssa.

Lukutaito ja kirjastoyhteistyö

Lukemisen merkitystä ja lukukulttuuria painotetaan kaikissa oppiaineissa ja eheyttävissä monialaisissa kokonaisuuksissa ajattelun ja kielitaidon kehittäjänä. Lukemiseen innostetaan monipuolisesti ja oppilaiden mielenkiinnon kohteet huomioon ottaen. Laitilassa asuu ihmisiä monista eri kulttuureista ja kielitaustoista, mikä näkyy koulujen arjessa luontevana osana oppimisympäristöä. Oman äidinkielen ja oman kulttuuritaustan arvostaminen ja ylläpitäminen on oppilaan identiteetin rakentumiselle erittäin tärkeää, mutta samanaikaisesti kouluyhteisöissä panostetaan vahvasti opetuskielen tehokkaaseen oppimiseen. Sujuva opetuskielen hallinta nähdään keskeisenä tekijänä onnistuneessa kotoutumisessa, yhteiskunnallisessa osallisuudessa sekä tasa-arvoisten oppimispolkujen saavuttamisessa.

Monilukutaidon ja laajan lukutaidon kehittämisessä tehdään aktiivista, suunnitelmallista ja säännöllistä yhteistyötä kaupunginkirjaston sekä mahdollisuuksien mukaan eri mediatoimijoiden kanssa, jotta jokaisen oppilaan kielellistä kasvua pystytään tukemaan mahdollisimman monipuolisesti.

Laitilan Digipolku ja uudet teknologiat

Tieto- ja viestintätekniikan opetuksessa ja laaja-alaisen osaamisen kehittämisessä noudatetaan Laitilan kaupungin omaa Digipolkua, joka pohjautuu kansallisiin digitaalisen osaamisen kuvauksiin sekä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteisiin. Digipolun tavoitteena on varmistaa, että lapsen digitaalisen oppimisen polku muodostaa eheän jatkumon varhaiskasvatuksesta

perusopetuksen loppuun asti ja takaa jokaiselle laitilalaiselle lapselle ja nuorelle yhdenvertaiset digitaaliset taidot.

Opetuksessa painotetaan vahvasti arjen digiturvataitoja, kriittistä digilukutaitoa sekä tekoälyn (AI) vastuullista, eettistä ja kriittistä käyttöä osana tiedonhankintaa ja oppimista. Vastuu Digipolun ja TVT-strategian toteuttamisesta arjen opetustilanteissa on jokaisella opettajalla, ja koulun rehtori vastaa siitä, että monipuolisten digitaalisten oppimisympäristöjen ja teknologioiden käyttö on vakiintunut osaksi koulun jokapäiväistä toimintakulttuuria.

Laitilan elinkeinorakenne, yrittäjyys ja työelämätaidot

Koulujen kasvatustyössä ja eri oppiaineiden opetuksessa tuodaan suunnitelmallisesti esiin Laitilan oma, omaleimainen elinkeinorakenne, ja yhteistyö paikallisten yritysten sekä muiden toimijoiden kanssa on tavoitteellista ja säännöllistä. Laitilan vahva alkutuotanto ja lähiruokakäsite kytketään näkyväksi osaksi käytännön opetusta, monialaisia oppimiskokonaisuuksia sekä kouluruokailua, jolloin oppilaita ohjataan ymmärtämään ruoan reitti alkutuotannosta kulutukseen sekä arvostamaan paikallista ruokatuotantoa.

Paikallinen teollisuus ja alueen vahva yrittäjähenkisyys muodostavat pohjan yrittäjyyskasvatukselle, jossa suositetaan toiminnallisia ja kokemuksellisia työtapoja. Koulun ulkopuolisiin yritysvierailuihin ja tutustumiskäynteihin yhdistetään aina tavoitteellinen tapakasvatus ja yhteisön sääntöjen kunnioittaminen.

Paikallinen kulttuuri, osallisuus ja ympäristö

Opetuksessa tutustutaan mahdollisuuksien mukaan Laitilan paikallishistoriaan, kulttuuriin ja oppilaiden omiin juuriin hyödyntäen aktiivisesti paikallisia toimijoita ja erityisosaamista. Moninaisia kulttuurisia ja katsomuksellisia tapoja kunnioitetaan ja hyödynnetään koulun arjessa, yhteisissä tilaisuuksissa, juhlissa ja muussa toiminnassa, korostaen aina hyvän käytöksen ja toisen kunnioittamisen merkitystä.

Koulujen oppilaskunnilla ja mahdollisella tukioppilastoiminnalla on aktiivinen ja vaikuttava rooli koulun arjen kehittämisessä, ja oppilaiden yhteiskunnallista osallistumista tuetaan ikäkaudelle sopivilla kanavilla sekä tutustumalla esimerkiksi nuorisovaltuustotoimintaan. Lähiympäristöä ja luontoa käytetään säännöllisesti oppimisympäristönä ympäristövastuullisuuden vahvistamiseksi.

Koulukohtainen täsmentäminen

Koulut täsmentävät näitä Laitilan kaupungin yhteisiä toimintaperiaatteita, käytännön toimintamalleja, paikallisia yhteistyöverkostoja sekä monialaisten oppimiskokonaisuuksien tarkempia sisältöjä ja arviointikäytänteitä vuosittain laadittavissa ja hyväksyttävissä koulujen lukuvuosisuunnitelmissa.

4.5 Paikallisesti päätettävät asiat

Laitilan opetussuunnitelman ohjeet ja painotukset

Toimintakulttuurin kehittäminen ja yhteisöllisyys Laitilassa

Laitila on omaleimainen kylien kaupunki, jossa luonto on lähellä ja kylät ovat vireitä. Tämä elinvoimainen, turvallinen ja yhteisöllinen lähiympäristö muodostaa luontevan sekä vahvan perustan koulujen jokapäiväiselle arjelle ja toimintakulttuurille. Kouluyhteisöissä tuetaan määrätietoisesti oppilaiden laajaa osallisuutta, keskinäistä kunnioitusta ja kokonaisvaltaista turvallisuuden tunnetta. Kasvatustyössä panostetaan myönteisen, inklusiivisen ja avoimen oppimisilmapiirin rakentamiseen, jossa jokainen lapsi ja nuori kokee itsensä arvokkaaksi ja hyväksytyksi omana itsenään. Toimintakulttuurin kehittämisellä varmistetaan, että kouluissa vallitsee vahva yhteishenki, joka ehkäisee yksinäisyyttä ja syrjintää sekä antaa oppilaille vankat perustaidot arjen sosiaalisten suhteiden ja vuorovaikutustaitojen menestyksekkääseen hallintaan.

Kylämäinen yhteisöllisyys näkyy kouluissa siinä, että vanhempia ikäluokkia kannustetaan toimimaan nuorempien tukena ja esikuvina niin luokissa, välitunneilla kuin koulumatkoillakin.

Hyvinvointi ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin turvaamiseksi ja oppimisen edellytysten parantamiseksi Laitilan kouluissa edistetään aktiivisesti lasten ja nuorten liikunnallista elämäntapaa kaikissa koulupäivän vaiheissa. Liikkuminen ja fyysinen aktiivisuus eivät ole kouluissa ainoastaan irrallisia terveys- ja hyvinvointitekijöitä, vaan ne tunnistetaan keskeisiksi pedagogisiksi työkaluiksi, jotka parantavat tutkitusti oppilaiden tarkkaavaisuutta, muistia, keskittymiskykyä ja sosiaalisia taitoja sekä rauhoittavat oppimisympäristöä.

Oppilaita ohjataan ja rohkaistaan aktiiviseen koulumatkaliikuntaan kävellen ja pyöräillen aina, kun se on maantieteellisesti ja turvallisuuskäkökulmat huomioiden mahdollista.

Koulumatkojen turvallisuuden takaaminen on Laitilassa keskeinen painopiste, jota edistetään suunnitelmallisesti ja laajassa yhteistyössä eri viranomaisten, huoltajien ja muiden sidosryhmien kanssa. Fyysisesti ja liikenteellisesti turvallinen elinympäristö luo vankan perustan, joka paitsi mahdollistaa aktiivisen koulumatkaliikunnan myös rohkaisee ja kannustaa oppilaita kulkemaan koulumatkansa kävellen tai pyöräillen. Kun kouluun siirtyminen koetaan turvalliseksi, se tukee luontevasti lasten ja nuorten omatoimista liikkumista, terveellisiä elämäntapoja sekä päivittäistä virkeyttä heti aamusta alkaen.

Koulupäivän aikaista aktiivisuutta ja virkeyttä tuetaan ottamalla oppilaat itse mukaan toiminnan suunnitteluun sekä hyödyntämällä järjestelmällisesti koulutettuja vertaisliikuttajia, jotka innostavat ja aktivoivat muita yhteisön jäseniä erityisesti välituntien aikana.

Osana laajaa hyvinvointikasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään ja noudattamaan terveellisiä elämäntapoja, joihin kuuluvat säännöllisen liikkumisen lisäksi riittävä lepo, uni sekä monipuolinen ja täysipainoinen ravitsemus.

Oppimisympäristöt ja työtavat arjen käytännöissä

Koulujen fyysisiä, digitaalisia ja sosiaalisia oppimisympäristöjä sekä käytettäviä työtapoja kehitetään suunnitelmallisesti siten, että ne vähentävät tehokkaasti oppilaiden pitkäkestoista istumista ja passiivisuutta oppituntien aikana. Laitilan vireiden kylien tarjoamia kulttuurihistoriallisia kohteita, paikallisia yritys ympäristöjä ja ympäröivää puhdasta lähiluontoa hyödynnetään järjestelmällisesti ja tavoitteellisesti osana opetusta, mikä syventää oppilaiden ympäristövastuullisuutta myös käytännön tasolla, sekä rakentaa elävää luontosuhdetta.

Opetuksessa suositetaan toiminnallisia, kokemuksellisia ja osallistavia pedagogisia ratkaisuja, joissa fyysinen aktiivisuus ja toiminnalliset harjoitteet integroidaan luontevaksi osaksi oppituntien kulkua, luokkien välisiä siirtymätilanteita sekä koulun yhteisiä juhlia.

Liikkumista ja aktiivisuutta tuetaan arjessa varmistamalla, että kouluissa on käytössä riittävästi monipuolista, liikuntaa tukevaa ja liikkumaan innostavaa välineistöä. Tätä välineistöä hyödynnetään järjestelmällisesti sekä sisätiloissa että ulkona, mikä mahdollistaa fyysisen aktiivisuuden ja toiminnallisuuden lisäämisen niin oppitunneilla, siirtymissä kuin välitunneillakin. Keskeisenä painopisteenä on koulujen piha-alueiden täysimittainen hyödyntäminen aktiivisina ja virikkeellisinä liikkumis-, leikki- ja oppimisympäristöinä, jotka houkuttelevat oppilaita luontevasti liikkumaan pitkin koulupäivää. Liikunnallisen ympäristön muotoilussa ja ohjauksessa otetaan huomioon oppilaiden ikätasoisuus. Pienemmillä oppilailla korostuu oppimis- ja toimintaympäristöjen leikillisuus, luova liike sekä matalan kynnyksen yhteiset pelit, jotka ruokkivat lapsen luontaista liikkumisen iloa ja motoristen perustaitojen kehittymistä. Isommilla oppilailla näkökulma on puolestaan lajinomaisempi, mikä tukee nuoren omien vahvuuksien löytämistä, erilaisten liikuntamuotojen syvällisempää omaksumista sekä pitkäaikaisen kipinän syttymistä liikunnalliseen elämäntapaan, tavoitteelliseen urheiluun sekä harrastustoimintaan.

Oppilaita ohjataan omaksumaan arjen ergonomisia taitoja, joihin kuuluvat olennaisesti oppituntien tietoinen tauottaminen, dynaaminen liike luokahuoneessa sekä monipuolisten työasentojen sekä oppimismenetelmien joustava käyttö. Sähköisiä oppimisympäristöjä, laitteita ja uusia teknologioita hyödynnetään pedagogisesti tarkoituksenmukaisella tavalla kaupungin oman Digipolun linjausten mukaisesti, varmistaen tasapuoliset tulevaisuuden taidot kaikille.

Kodin ja koulun välinen yhteistyö ja viestintä

Kodin ja koulun välisellä avoimella ja luottamuksellisella kasvatuskumppanuudella rakennetaan vahvaa siltaa lapsen ja nuoren kahden tärkeimmän kasvu ympäristön välille. Yhteistyöllä tuetaan oppilaan tervettä kasvua, kehitystä, oppimista sekä oppivelvollisuuden tunnollista suorittamista.

Ensisijaisena virallisena sähköisenä viestintä-, arviointi- ja tiedotuskanavana käytetään kaupungin yhteistä oppilastietojärjestelmää, jonka kautta tapahtuvassa vuorovaikutuksessa

molemmat osapuolet sitoutuvat tiiviiseen, rakentavaan, positiiviseen ja asialliseen viestintään. Päivittäisessä kodin ja koulun välisessä viestinnässä pidetään tärkeänä oppilaan onnistumisten, vahvuuksien, myönteisen kehityksen ja arjen pienten edistysaskelten säännöllistä ja tietoista näkyväksi tekemistä huoltajille.

Koulukohtaisesti järjestettävät vanhempainillat, säännölliset kodin ja koulun väliset keskustelut ja tapaamiset sekä erilaiset yhteiset teematapahtumat tarjoavat huoltajille tavoitteellisia ja matalan kynnyksen kanavia osallistua aktiivisesti kouluyhteisön toiminnan kehittämiseen, yhteisöllisen kasvatustyön ideointiin sekä koulun yhteisten arjen pelisääntöjen rakentamiseen.

Koulun sisäinen ja ulkopuolinen yhteistyöverkosto

Laitilan kouluissa toteutetaan laajaa, koordinoitua ja suunnitelmallista moniammatillista yhteistyötä eri verkostojen kanssa oppilaiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin, turvallisuuden ja terveellisten elämäntapojen edistämiseksi. Nuorisotoimen rooli ja koulunuorisotyö on vakiintunut ja vahva osa koulujen jokapäiväistä arkea, ja nuorisotyöntekijöiden ammattitaitoa hyödynnetään kouluissa säännöllisesti oppilasryhmien ryhmäyttämisissä, välituntitoiminnan ohjaamisessa, kriisitilanteiden käsittelyssä sekä nuorten kiireettömissä arjen kohtaamisissa ja tukemisessa.

Koulut tekevät erittäin tiivistä, sujuvaa ja ennakoivaa yhteistyötä hyvinvointialueen oppilas- ja opiskelijahuollon asiantuntijoiden kanssa sekä yhteisöllisen hyvinvoinnin tasolla että yksilöllistä tukea järjestettäessä. Yhteistyö paikallisen seurakunnan, urheiluseurojen, kaupungin liikunta- ja vapaa-aikatoimen sekä alueen muiden vireiden järjestöjen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on tavoitteellista ja säännöllistä. Koulupäivän yhteyteen ja sen välittömään läheisyyteen järjestettävällä monipuolisella kerho- ja harrastustoiminnalla luodaan oppilaille tasa-arvoisia mahdollisuuksia mielekkääseen vapaa-ajan viettoon omassa kotikunnassaan, ja näissä toiminnoissa pidetään esillä liikunnallista elintapaa, terveellisiä elintapoja sekä reilua kaveruutta.

Toiminnan seuranta ja koulukohtainen täsmentäminen

Koulun toimintakulttuurin, fyysisten oppimisympäristöjen, moniammatillisen yhteistyön sekä liikunnallisen elämäntavan edistämisen toteutumista seurataan, arvioidaan ja kehitetään Laitilassa systemaattisesti ja pitkäjänteisesti. Tämän kehitystyön ja laadunseurannan tukena koulut hyödyntävät vuosittain kansallista, sähköistä nykytilan arviointia, jonka avulla tehdään dataperusteisesti näkyväksi koulukohtaiset vahvuudet ja kehittämiskohteet opetuksen, välituntien, koulumatkojen ja yhteistyöverkostojen osa-alueilla.

Toimintakulttuurin kehittäminen nähdään monivaiheisena ja jatkuvana prosessina, johon osallistuvat aktiivisesti niin oppilaat, huoltajat, koulun koko henkilöstö kuin keskeiset sidosryhmätkin. Koulujen yhteisölliset hyvinvointityöryhmät (yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä), joissa on edustajat kaikista edellä mainituista ryhmistä, kokoontuvat säännöllisesti arvioimaan ja kehittämään koulujen arjen toimintaa ja yhteisöllistä ilmapiiriä.

Koulukohtainen täsmentäminen

Opetuksen järjestäjän linjaamat yhteiset periaatteet, konkreettiset toimintamallit, vakiintuneet yhteistyöverkostot sekä monialaisten oppimiskokonaisuuksien tarkemmat sisällöt, teemat ja arviointikäytännöt täsmennetään ja hyväksytään vuosittain laadittavissa koulujen omissa lukuvuosisuunnitelmissa.

Sähköisten järjestelmien avulla huoltajat voivat seurata oppilaan opintosuorituksia, olla vuorovaikutuksessa opettajan kanssa, tarkastella ja selvittää poissaolotietoja sekä seurata koulun lähettämiä tiedotteita.

5.2.3. Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa

Henkilöstön tiivis yhteistyö edesauttaa koulun kasvatus- ja opetustavoitteiden toteuttamista. Koulutyö järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti yhdessä toimien ja työtä jakaen. Aikuisten yhteistyö, kuten samanaikaisopettajuus, mallintaa koulun toimintaa oppivana yhteisönä myös oppilaille. Yhteistyötä tarvitaan erityisesti monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa, oppimisen arvioinnissa ja tuessa sekä opiskeluhuollon toteuttamisessa.

Koulut tekevät myös keskinäistä yhteistyötä. Tavoitteena on edistää opetuksen kehittämistä ja yhtenäisyyttä sekä vahvistaa henkilöstön osaamista. Yhteistyötä tarvitaan perusopetuksen nivelvaiheissa ja oppilaiden siirtyessä koulusta toiseen. Usein myös eri kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen, oppimisen tuen sekä opiskeluhuollon sujuva järjestäminen edellyttää hyvää koulujen välistä yhteistyötä. Toiminta paikallisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa edistää pedagogiikan kehittämistä.

Eheän oppimispolun varmistamiseksi koulu toimii yhteistyössä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa. Hyvä yhteistyö kerho- sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa edistää oppilaiden hyvinvointia. Yhteistyö nuoriso-, kirjasto-, liikunta- ja kulttuuritoimen, poliisin sekä seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden lähiympäristön toimijoiden kuten luontokoulujen, museoiden ja nuorisokeskusten kanssa lisää oppimisympäristöjen monipuolisuutta ja tukee koulun kasvatustehtävää.

5.3. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitotapauksissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa⁸⁸. Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kirjallinen varoitus ja määräaikaerottaminen ovat kurinpitotoimia.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinoja tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikaerottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan

88 Perusopetuslaki 35 a § (1267/2013) , 36 § (477/2003) ja 36 a § (1267/2013) sekä Laki perusopetuslain muuttamisesta (163/2022)

luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen⁸⁹ voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle opiskeluhuoltopalveluita palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36h §:ssä tarkoitettuna opiskeluhuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma palaamisen tukemiseksi. Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräämista erottamasta on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kurinpitotoimesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella koulu sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräämisestä erottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä tarkoitettut toimenpiteet tulee kirjata. Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määrääjäksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tässä momentissa tarkoitetun opetussuunnitelmaan perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavaksi työpäiväksi, järjestetään tarvittava opiskeluhuolto. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa⁹⁰, kun hänet on poistettu luokkahuoneesta, muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä⁹¹ ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

89 Perusopetuslaki 36 § (477/2003) ja 36 a - 36 i § (1267/2013) sekä Laki perusopetuslain muuttamisesta (163/2022)

90 Perusopetuslaki 36 § (477/2003) ja 36 a - 36 i § (1267/2013) ja (163/2022)

91 Perusopetuslaki 29 § (1267/2013)

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun⁹². Yhteistyö huoltajien ja muun muassa hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Laitilan opetussuunnitelman ohjeet ja painotukset

Laitilan perusopetuksen kasvatustieteiden ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma

Kasvatustieteiden

Kasvatustieteiden on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Kasvatustieteiden tarkoituksena on vuorovaikutusta kehittämällä vähentää häiriökäyttäytymistä ja koulun sääntöjen rikkomista. Keskustelun avulla lisätään oppilaan vastuunottoa omasta käyttäytymisestä sekä autetaan häntä ymmärtämään tekojen seurauksia ja miettimään vaihtoehtoisia toimintatapoja. Kasvatustieteiden avulla vahvistetaan oppilaan osallisuutta hyvän ja turvallisen koulupäivän luomisessa sekä muistutetaan koulun arvojen noudattamisen merkityksestä kaikkien hyvinvoinnille.

Kasvatustieteiden avulla puututaan välittömästi oppilaan rikkomukseen, pohditaan rikkomuksen seuraamuksia ja autetaan oppilasta noudattamaan paremmin koulun sääntöjä. Keskustelun avulla vahvistetaan kasvatustieteen kumppanuutta huoltajien kanssa. Kasvatustieteiden käytetään ensisijassa järjestyssääntöjen rikkomiseen liittyvissä tilanteissa esim.

- epäasiallinen kielenkäyttö ja muu epäasiallinen käyttäytyminen
- koulun järjestyssääntöjen rikkominen
- luvottomat poissaolot
- oppituntien häirintä
- oppimiseen liittyvien velvoitteiden esim. kotitehtävien laiminlyönti
- koulun alueelta poistuminen
- vilpillinen menettely
- oppilaiden tai koulun henkilökunnan epäkunnioittava/ihmisarvoa loukkaava kohtelu
- muu sääntöjen rikkominen

Kasvatustieteiden ei käydy vakavammassa rikkomuksissa kuten koulukiusaamiseen liittyvissä tapauksissa (henkinen tai fyysinen), toisen omaisuuteen kajoamisessa tai päihteiden käyttötilanteissa.

Kasvatustieteiden käytetään kaikilla vuosiluokilla oppilaan ikä ja kehitystaso huomioon ottaen. Kasvatustieteiden voidaan järjestää kerralla tai useammassa osassa koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella. Sen kesto voi olla enintään kaksi tuntia. Kasvatustieteiden toteutetaan ajankohtana, jolloin oppilaan ei tarvitse olla poissa opetuksesta. Kasvatustieteiden voi määrätä opettaja tai rehtori.

Kasvatustieteiden johtava opettaja ottaa rikkeen tapahtuttua pääsääntöisesti samana päivänä asian esille oppilaan kanssa. Keskustelua käyvä opettaja ei välttämättä ole sama opettaja, joka on havainnut rikkomuksen. Kasvatustieteiden kirjataan soveltuvaan rekisteriin. Keskustelussa oppilas kertoo mitä hän on tehnyt, mistä rikkominen johtui sekä pohtii mikä tilanteessa meni väärin. Oppilaan kanssa keskustellaan ja sovitaan, mikä on oikea toimintamalli vastaavissa tilanteissa jatkossa. Lisäksi sovitaan mitä seuraa, jos rikkominen toistuu. Kasvatustieteiden tulee kirjata ja siitä tulee ilmoittaa oppilaan huoltajille. Huoltajalle tulee varata mahdollisuus osallistua kasvatustieteiden tai osaan siitä, jos se 2 momentissa (POL 35 a §) esitetty huomioon ottaen katsotaan tarpeelliseksi.

Oppilas voidaan määrätä soittamaan huoltajalle koulun puhelimesta ja kertomaan mitä koulussa ja kasvatustieteiden on tapahtunut, jonka jälkeen opettaja lyhyesti keskustele huoltajan

⁹² Perusopetuslaki 47 a § (1267/2013)

kanssa. Jos huoltajaa ei tavoiteta, oppilas voidaan määrätä laatimaan selvitys asiassa, mikä toimitetaan samana päivänä kotiin vanhempien allekirjoitettavaksi.

Jälki-istunto

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Mikäli käytös on poikkeuksellisen epäasiallista tai kasvatuskeskustelu asiasta ei ole tuottanut tulosta, opettaja tai rehtori voi määrätä jälki-istunnon oppilaalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti. Jälki-istunnossa voidaan teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä, harjoituksia ja tehtäviä, jotka ovat kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia, oikeassa suhteessa oppilaan tekoon tai laiminlyöntiin sekä ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia. Oppilas voidaan myös velvoittaa istumaan hiljaa jälki-istunnon ajan. Jälki-istunto järjestetään ajankohtana, jolloin oppilas ei joudu olemaan poissa opetuksesta tai muusta opetussuunnitelman mukaisesta toiminnasta. Jälki-istunto järjestetään valvottuna ja sen kesto voi olla maksimissaan 2 tuntia. Jälki-istunto kirjataan soveltuvaan rekisteriin ja siitä ilmoitetaan oppilaan huoltajalle.

Kotitehtävien laiminlyönti

Kotitehtävänsä laiminlyönyt oppilas voidaan määrätä työpäivän päätyttyä enintään tunniksi kerrallaan valvonnan alaisena suorittamaan tehtäviään. Mikäli tehtävien laiminlyönti on toistuvaa, opettaja kutsuu huoltajat henkilökohtaiseen tapaamiseen. Syyt kotitehtävien toistuvaan laiminlyöntiin selvitetään ja oppilaalle annetaan tukea sekä tarvittaessa ohjataan oppilashuollon palveluihin. Kotitehtävien laiminlyönti kirjataan opettajan muistiinpanoihin siten, että kirjaukset ovat tilastoitavissa.

Vahingoittavat aineet ja esineet, haltuunotto-oikeus

Oppilas ei saa tuoda kouluun eikä pitää hallussaan päihteitä eikä turvallisuutta tai omaisuutta vahingoittavia esineitä. Tällaisia ovat mm. teräaseet sekä opetusta häiritsevät laitteet. Mikäli oppilaalla on hallussaan kielletty tai opetusta häiritsevä asia tai esine, opettajalla ja rehtorilla on oikeus ottaa esine haltuunsa. Oppilasta pyydetään luovuttamaan esine vapaaehtoisesti opettajalle säilytettäväksi. Jos oppilas ei kehotuksesta huolimatta anna kyseistä esinettä tai ainetta, opettajalla on oikeus poistaa oppilas luokasta tai vaarallisen esineen ollessa kyseessä käyttää välttämättömiä voimakeinoja.

Esineiden haltuun ottamisessa noudatetaan turvallisuutta ja kunnioitetaan henkilökohtaista koskemattomuutta ja yksityisyyttä mahdollisimman pitkälle. Toimenpiteillä ei puututa oppilaan yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi.

Kun esine otetaan haltuun, siitä ilmoitetaan huoltajille henkilökohtaisella yhteydenotolla. Häirintään käytetty esine luovutetaan takaisin oppilaalle tai huoltajalle viimeistään työpäivän päättyessä. Huoltajalle luovutetaan alaikäiseltä pois otetut tupakkatuotteet ja alkoholi sekä tuotteet, joiden luovuttamisen ei arvioida olevan turvallista alaikäiselle. Mikäli kyseessä on laissa kielletty esine ja oppilaalla ei ole oikeutta pitää sitä hallussaan, esine luovutetaan poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle.

Vahingoittavan aineen tai esineen haltuunotosta tehdään erillinen selvitys ja toimenpide kirjataan oppilashallintojärjestelmään. Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluttua haltuunotosta nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. Esineen tai aineen hävittäminen kirjataan.

Oppilaan tarkastaminen

Opettajalla ja rehtorilla on oikeus tarkastaa oppilaan tavarat, mikäli on ilmeistä, että oppilaalla on hallussaan sellainen kielletty tai vaarallinen esine, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisten turvallisuutta ja oppilas kieltäytyy pyynnöstä huolimatta sitä luovuttamasta. Tarkastusta ei saa tehdä ilman, että on perusteltu syy epäillä kielletyn aineen tai esineen hallussapitoa. Tarkastusoikeus koskee oppilaan mukana olevia tavaroita (mm. kassit ja penaalit) ja oppilaan hallinnassa olevia koulun säilytystiloja (mm. kaapit ja pulpetit). Myös oppilaan vaatteet voidaan tarkastaa päällisin puolin (taskut ja lompakot). Oppilaalle ja huoltajalle on ilmoitettava tarkastuksen

syy ja sen perustelu. Suositeltavaa on olla yhteydessä huoltajaan ennen toimenpidettä, jos se on mahdollista.

Tarkastamisessa ei puututa oppilaan yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Tarkastamisessa noudatetaan turvallisuutta ja kunnioitetaan henkilökohtaista koskemattomuutta ja yksityisyyttä mahdollisimman pitkälle. Tarkastaminen tulee suorittaa siten, että muita henkilöitä ei ole näköetäisyydellä. Laukkua tutkittaessa sen sisältöä ei pidä paljastaa muille. Tarkastusta tehtäessä ei ole oikeutta esineen tai aineen pois ottamiseen oppilaan tai opiskelijan vaatetuksen ja ihon väliseltä alueelta edes silloin, kun sijainnista on varma tieto. Tällöin pois ottaminen kuuluu aina poliisille. Samoin poliisille kuuluu aina vaatteiden päällisin puolin tunnustelu erogeeniseksi luokiteltavien alueiden kohdalta. Näiden alueiden tunnustelu on hienotunteisuuden periaatteen vastaista ja kielletty koulun henkilöstöltä. Tarkastamisessa ei saa käyttää voimakeinoja. Tarkastajan tulee olla oppilaan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen koulun henkilökuntaan kuuluva. Oppilaan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa koulun henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla.

Näistä vaatimuksista voi poiketa, mikäli asian kiireellinen luonne ja turvallisuus ehdottoman välttämättömästi sitä vaativat.

Oppilaan tarkastaminen kirjataan oppilastietojärjestelmään..

Oppilaan tekemä vahinko ja sotku

Oppilaan tekemään vahinkoon sovelletaan vahingonkorvauslakia. Oppilaalla on velvollisuus korvata tai siivota aiheuttamansa vahinko. Tekijä on oltava varmuudella tiedossa ja yksilöitävissä. Koulun opettaja tai rehtori voi kasvatuksellisista syistä määrätä oppilaan puhdistamaan tai uudelleen järjestämään koulun omaisuuden, jonka tämä on tahallaan tai huolimattomuuttaan liannut tai saattanut epäjärjestykseen. Tehtävää ei saa laittaa ajankohtaan, jolloin oppilas joutuisi olemaan poissa opetuksesta. Tehtävä ei saa olla vaarallinen eikä liian raskas. Työtä valvotaan, siihen annetaan riittävä opastus ja välineet. Rike ja seuraamus kirjataan kirjataan oppilastietojärjestelmään ja siitä ilmoitetaan oppilaan huoltajalle.

Seuraamus saa kestää enintään kaksi tuntia.

Koulumatkalla tapahtunut häirintä ja kiusaaminen

Koulun opettaja tai rehtori ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syylistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle. Koulun järjestyssäännöt eivät ole voimassa koulumatkalla eikä koululla ei ole toimivaltaa antaa kurinpitomenettelyitä koulumatkoilla sattuneista tapahtumista. Koulun henkilökunta tukee huoltajia tarjoamalla esimerkiksi psykologin tai kuraattorin osaamista tueksi asian kokonaisvaltaiseen selvittämiseen.

Opetustilasta poistaminen

Oppilas voidaan määrätä poistumaan opetustilasta jäljellä olevan oppitunnin tai tilaisuuden ajaksi, mikäli hän käyttäytyy häiritsevästi. Oppilasta ensin kehoitetaan olemaan häiritsemättä tilannetta. Opetustilasta poistamismääräyksen voi antaa opettaja tai rehtori. Opetustilasta poistettua oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa. Opetustilasta poistaminen kirjataan oppilastietojärjestelmään ja siitä ilmoitetaan oppilaan huoltajalle. Oppilaalle tarjotaan oppilashuollon tukitoimia. Tarvittaessa oppilaan poistamisessa saa käyttää sellaisia välttämättömiä voimatoimia, jotka voidaan pitää Perusopetuslain mukaisesti tilanteen kokonaisarviointin kannalta puolustettavina. Mikäli poistamisessa on käytetty voimatoimia, niistä tehdään erillinen selvitys, joka toimitetaan opetuksen järjestäjälle. Huoltajalle tehdään henkilökohtainen yhteydenotto aina, jos on jouduttu käyttämään voimatoimia.

Opetukseen osallistumisen epäminen

Oppilaan opetukseen osallistuminen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos oppilas on väkivaltainen tai uhkaava tai jos opetus vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan käyttäytymisen takia. Opetukseen osallistumisen jäljellä olevan koulupäivän ajaksi voi evätä rehtori. Opetukseen osallistumisen epäämisestä ilmoitetaan huoltajalle henkilökohtaisella yhteydenotolla ja huoltajan kanssa sovitaan oppilaan kotiin menosta. Oppilasta valvotaan siihen saakka, kunnes hän lähtee kotiin huoltajan kanssa sovitulla tavalla. Opetukseen osallistumisen epääminen kirjataan oppilastietojärjestelmään ja asiasta tehdään tarvittaessa ilmoitus koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanosta vastaavalle viranomaiselle. Oppilaalle tarjotaan oppilashuollon tukitoimia. Tarvittaessa oppilaan poistamisessa saa käyttää sellaisia välttämättömiä voimatoimia, jotka voidaan pitää perusopetuslain mukaisesti tilanteen kokonaisarviointin kannalta puolustettavina. Mikäli poistamisessa on käytetty voimatoimia, niistä tehdään erillinen selvitys, joka toimitetaan opetuksen järjestäjälle.

Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä POL 36 h §:ssä tarkoitettuna oppilashuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi.

Rehtorilla ja opettajalla on myös oikeus poistaa koulun alueelta oppilas, joka ei poistu saatuaan tiedon opetuksen epäämisestä. Tilanteessa on tehtävä arvio siitä, vaarantaako oppilaan esim. väkivaltainen käytös muiden turvallisuutta em. toimea vaadittavalla tapaa.

Kirjallinen varoitus

Rehtori voi määrätä oppilaalle kirjallisen varoituksen, mikäli oppilas toistuvasti häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti ja mikäli muut kurinpitotoimet eivät ole tuottaneet tulosta. Ennen varoituksen antamista kuullaan oppilasta ja huoltajaa. Kirjallinen varoitus on kurinpitorangeistus, josta tehdään hallintopäätös ja siihen liitetään valitusosoitus. Päätöksessä yksilöidään mistä syystä kirjallinen varoitus annetaan ja päätös annetaan huoltajalle kirjallisesti tiedoksi. Kirjallisen varoituksen antaminen annetaan tiedoksi koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanosta vastaavalle viranomaiselle ja oppilaalle tarjotaan oppilashuollon tukitoimia.

Määräaikainen erottaminen

Oppilaan voi erottaa määräajaisesti koulusta mikäli perusopetuslaissa mainitut edellytykset täyttyvät. Oppilaan rikkomuksen tulee olla vakava ja oppilas jatkaa epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan. Määräaikaiseen erottamiseen johtanut teko tai laiminlyönti yksilöidään, oppilasta kuullaan ja tarvittaessa hankitaan muu tarpeellinen selvitys.

Ennen kurinpitorangeistuksen antamista on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Erotetulle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opintosuunnitelma ja hänelle järjestetään opetusta, joka estää häntä jäämästä jälkeen opetusryhmänsä edistymisestä. Oppilaalle tarjotaan oppilashuollon tukitoimia. Oppilas voidaan erottamisen ajan velvoittaa saapumaan tiettyyn paikkaan opetuksen saamista varten tai opetus voidaan järjestää sähköisten oppimisympäristöjen avulla. Erottamisen pituus voi olla enintään 3 kuukautta. Määräaikaisesta erottamisesta päättää opetustoimesta vastaava monijäseninen toimielin perusopetuslain mukaisesti lastensuojelulaki huomioon ottaen. Kun oppilas on käyttäytynyt niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus on kärsinyt tai vakavasti vaarantunut, ja on olemassa ilmeinen vaara, että väkivaltainen tai uhkaava käyttäytyminen toistuu, määräaikainen erottaminen voidaan panna täytäntöön sen estämättä, ettei päätös ole lainvoimainen.

Yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattaminen

Yksiköittäin käytänteitä ja tarkennettuja seuraamusohjeistuksia päivitetessä huomioidaan yhteistyö oppilaskunnan sekä huoltajien kanssa. Arjen työhön tarkennettujen seuraamuskäytänteiden sopivuutta ja uusia ehdotuksia arvioidaan suhteessa lain ja opetussuunnitelman määrittämiin oikeusturvaperiaatteisiin.

Henkilöstön perehdytys, osaaminen ja koulukohtaiset tarkentavat ohjeistukset

Opetussuunnitelman ohjeita tarkennetaan yksiköissä seuraamuskäytänteiden käyttöön perehdyttävillä tarkennetuilla ohjeistuksilla. Yksiköittäin voidaan ohjeistaa rangaistuskäytänteiden käytöstä tarkemmin siten, että perusopetuslain ja opetussuunnitelman asettamien oikeusturvaperiaatteiden toteutuminen varmistetaan. Kurinpito-ohjeistukset (laki, opetussuunnitelma, yksikön tarkentamat seuraamuskäytänteet) sisällytetään yksiköiden työntekijöiden yleiseen turvallisuusperehdytykseen.

Kurinpito-ohjeistuksista tiedottaminen

Opetuksen järjestäjä tiedottaa henkilökuntaa, huoltajia ja oppilaita ohjeistuksista, käytännöistä sekä seuraamuksista vuosittain. Kurinpito-ohjeistuksen mukaan tehdään ilmoitukset tarvittaville tahoille. Oppilaitoskohtaisissa hyvinvointiryhmissä kuullaan edustajia ja tiedotetaan muutoksista ja ajantasaisista ohjeistuksista.

Opetuksen järjestäjän kurinpidollisten ja kasvatuksellisten toimien seuraaminen

Opetuksen järjestäjä seuraa kurinpidollisten ja kasvatuksellisten toimien määrää, vaikuttavuutta ja mahdollisia ilmiöitä ja toimii saadun tiedon perusteella ja tarvittaessa kokoaa tietoa oppilashuollon ohjausryhmän tai muun verkoston käsiteltäväksi.

5.4. Opetuksen järjestämistapoja

Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet ja olosuhteet sekä paikalliset mahdollisuudet. Näin pyritään löytämään oppimista ja hyvinvointia parhaiten edistäviä ratkaisuja.

5.4.1. Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa opiskellaan oppiainejaon sijaan toiminta-alueittain⁹³. Oppilaalla on ensisijainen oikeus opiskella oppiaineittain. Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen siirrytään vasta, kun oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi eikä tukitoimista tai oppimäärien rajaamisesta huolimatta pysty opiskelemaan oppiaineittain.⁹⁴

Toiminta-alueita ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot.

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen tavoitteena on tukea ja vahvistaa oppilaan toimintakykyä sekä opettaa tietoja ja taitoja, joiden avulla hän suoriutuu mahdollisimman itsenäisesti elämästään. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa huomioidaan oppilaiden osallisuuden ja itsemääräämisoikeuden aktiivinen tukeminen sekä kouluyhteisön jäsenenä toimiminen. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa hyödynnetään kaikkia koulupäivän tilanteita, kuten siirtymätilanteita, ruokailutilanteita, välitunteja, oppitunneita, päivittäin toistuvia rutiiniaskeleita sekä retkiä ja teemapäiviä. Opetuksen toteuttamisessa eri toiminta-alueiden opetuksen sisältöjä voidaan yhdistää. Opetustilanteissa eri toiminta-alueiden oppilaskohtaiset tavoitteet yhdistyvät saumattomaksi kokonaisuudeksi ja edistävät uusien taitojen oppimista.

⁹³ Perusopetuslaki 20 i § (1090/2024) voimaan 1.8.2026

⁹⁴ Perusopetuslaki 20 i § voimaan 1.8.2026

viranhaltija tekee hallintopäätöksen tavoitekokonaisuuksittain opiskelusta. Suunnitelma tulee hallintopäätöksen liitteeksi.

Oppilaalle tehty suunnitelma liitetään lukuvuositolustuksen ja erotolustuksen liitteeksi.

5.4.4. Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus

Kunta voi järjestää maahanmuuttajille perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta. Valmistavan opetuksen lisäopetusta saavat oppilaat ovat perusopetuksen oppilaita. Opetusta järjestetään sellaiselle ulkomaalaistaustaiselle oppilaalle, joka ei ole syntynyt Suomessa. Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus¹⁰⁸ on tarkoitettu perusopetukseen valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyville oppilaille, joilla ei ole vielä riittävää peruskielitaitoa koulun opetuskielessä.

Perusopetukseen siirtyvillä oppilailla tarkoitetaan oppilaita, jotka ovat päättäneet valmistavan opetuksen samana tai sitä edeltävänä vuonna. Oppilaan edun kannalta on tarkoituksenmukaista, että hän siirtyy perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen suoraan perusopetukseen valmistavan opetuksen päättymisen jälkeen.

Valmistavan opetuksen lisäopetukseen on tarkoituksenmukaista ohjata oppilaat, joilla on vielä perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen kehittyvä alkeiskielitaito (A1) opetuskielessä (*Kehittyvän kielitaidon asteikko, suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus*) tai puutteellinen tai vähäinen koulunkäyntihistoria. Myös oppilaat, jotka siirtyvät valmistavasta opetuksesta perusopetukseen sen loppuvaiheessa, voivat tarvita valmistavan opetuksen lisäopetusta.

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetus voidaan järjestää enintään vuoden ajaksi¹⁰⁹. Oppilaan tarvetta valmistavan opetuksen lisäopetukseen arvioidaan säännöllisesti, ja se voidaan päättää vuoden aikana niissä oppiaineissa, joissa oppilas ei enää tarvitse sitä.

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetusta saavan oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen arvioinnin periaatteita.

Opetuksen tavoitteet ja sisältö

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan peruskielitaitoa opetuskielessä ja eri tiedonalojen kielissä. Peruskielitaidolla tarkoitetaan sellaisia suomen/ruotsin kielen valmiuksia, joita oppilas tarvitsee perusopetuksessa. Tiedonalojen kielen hallinnalla tarkoitetaan oppilaan valmiuksia lukea, ymmärtää ja tulkita eri oppiaineiden tekstejä sekä tuottaa niitä.

Valmistavan opetuksen lisäopetus on kielitietoista opetusta. Opetuksessa keskitytään kullekin oppiaineelle ominaisten tekstien yhteiseen tarkasteluun, tekstien tyypillisten piirteiden löytämiseen ja opiskelun edellyttämien tekstien ohjattuun tuottamiseen suullisesti ja kirjallisesti sekä oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistamiseen.

Oppilas etenee opinnoissaan paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettyjen vuosiluokkakohtaisten tavoitteiden mukaisesti. Myös opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain on mahdollista valmistavan opetuksen lisäopetuksessa. Tällöin noudatetaan luvussa 5.4.3 kuvattuja periaatteita.

Opetukseen ohjaaminen ja opetuksen järjestäminen

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarve arvioidaan lähtökohtaisesti perusopetukseen valmistavan opetuksen loppuvaiheessa. Arvioinnin tekee perusopetukseen valmistavaa opetusta antanut opettaja yhteistyössä muiden oppilasta opettaneiden opettajien kanssa. Jos oppilas siirtyy

108 Laki perusopetuslain muuttamisesta 103/2025 5 §

109 Laki perusopetuslain muuttamisesta 103/2025 9 §

valmistavan opetuksen lisäopetukseen myöhemmin, arviointi tehdään yhteistyössä oppilasta opettavien perusopetuksen opettajien kanssa. Arviointi kohdistuu opetuskielen peruskielitaitoon ja eri oppiaineiden tiedonalojen kielen hallintaan.

Valmistavan opetuksen lisäopetukseen ohjataan lähtökohtaisesti ne oppilaat, joiden peruskielitaito opetuskielessä on pääasiassa vielä kehittyvän alkeiskielitaidon (A1) vaiheessa. Tällöin oppilas selviää useimmin toistuvista arkisista koulun kielenkäyttötilanteista. Hän osaa nimetä tuttuja asioita sekä tunnistaa puhutusta ja kirjoitetusta kielestä tuttuja sanoja ja ilmauksia, lyhyitä ohjeita ja tuttuja aiheita. Opetuspuheesta ja opetuksessa käytetyistä teksteistä hän ymmärtää aiheen kuvien ja ydinsanojen avulla ja osaa tuottaa lyhyitä tekstejä. Oppilas tarvitsee malleja ja tukea tekstien ymmärtämiseen, tulkitsemiseen ja tuottamiseen. (*Kehittyvän kielitaidon asteikko, suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus*).

Oppilaalle voidaan laatia suunnitelma opintoja varten opettajien yhteistyönä. Suunnitelmassa kuvataan oppilaan opetuskielen opetuksen tavoitteet erityisesti niissä oppiaineissa, joissa valmistavan opetuksen lisäopetusta annetaan sekä muut valmistavan opetuksen lisäopetuksen tavoitteet. Suunnitelmaa laativat opettajat käyvät keskustelun valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeesta ja tavoitteista oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus on joustavaa, suunnitelmallista ja oppilaan tarpeiden mukaan muuttuvaa. Valmistavan opetuksen lisäopetusta annetaan oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana samanaikais- tai yhteisopetuksena, erillisinä lisätunteina, pienemmässä ryhmässä tai henkilökohtaisena ohjauksena. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämiseksi koulussa voidaan nimetä vastuuopettaja. Vastuuopettaja osallistuu yhteistyössä muiden opettajien kanssa oppilaan suunnitelman ja työjärjestyksen laatimiseen ja voi toimia myös yhteis- ja samanaikaisopettajana valmistavan opetuksen lisäopetuksessa.

Laitilan opetussuunnitelman ohjeet ja painotukset

Valmistavalta luokalta perusopetukseen siirtyvälle oppilaalle on tehty valmistavan vuoden aikana oma opinto-ohjelma. Suunniteltaessa lisäopetuksen tarvetta tarkastellaan oppilaan kokonaistilannetta ja valmiuksia perusopetukseen siirtymisen osalta. Lisäopetuksen tarvetta arvioidaan oppilaskohtaisesti opinto-ohjelman pohjalta ja lisäopetusta järjestetään yhteistyössä valmistavan opetuksen kanssa. Yhteistyötä toteutetaan joustavasti oppilaan tarpeiden mukaisesti esimerkiksi S2- tuntien ja mahdollisesti toisesta kotimaisesta kielestä vapautuvien tuntien puitteissa. Yhteistyötä toteutetaan myös tiedonsiirron ja konsultaation näkökulmasta.

Oppilaan eri aineiden tuen tarpeita pyritään huomioimaan opetusta suunniteltaessa. Rehtori ja opettajat vastaavat yhteistyön toteuttamistavoista käytännössä.

S2- oppimäärän arviointi tehdään oppilasta opettavan opettajan ja valmistavan opetuksen opettajan yhteistyönä, jos lisäopetusta toteutetaan valmistavan opetuksen yhteydessä. Muut oppiaineet arvioi perusopetuksen luokan- tai aineenopettaja.

Valmistavan vuoden aikana laadittua opinto-ohjelmaa hyödynnetään tuen arvion ja suunnitelman laatimisessa. Lisäopetuksen tarvetta arvioidaan säännöllisesti tarkasteltaessa oppilaan suoriutumista perusopetuksessa. Vuoden aikana järjestetään yhteistyöpalavereja lisäopetuksen tarpeen ja tuen toteutumisen osalta.

5.4.5. Yhdysluokkaopetus

Yhdysluokalla tarkoitetaan opetusryhmää, jossa opiskelee eri vuosiluokilla olevia eri-ikäisiä oppilaita. Yhdysluokka voidaan perustaa joko oppilasmäärän pienuuden vuoksi tai pedagogisista syistä. Opetus yhdysluokassa voidaan toteuttaa kokonaan oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen. Vuorokurssetta opiskeltaessa tulee huolehtia opiskeltavien sisältöjen jatkuvuudesta ja johdonmukaisesta etenemisestä. Erityisesti on

Oppilaille pyritään tarjoamaan romanikielen opetusta. Mahdollisuuksien mukaan heille tarjotaan myös romanikielistä opetusta. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden ikä ja romanikielen taito ja hyödynnetään romanikielistä yhteisöä ja mediaa.

10.3. Viittomakieliset

Viittomakielisten opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielistä identiteettiä ja tietoisuutta omasta kulttuuristaan ja viittomakielisestä yhteisöstä. Opetuksessa hyödynnetään viittomakielistä yhteisöä ja mediaa. Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Perusopetuslain mukaan kuulovammaisille tulee tarvittaessa antaa opetusta myös viittomakielellä²⁹⁰. Lain perusteluiden mukaan ainakin viittomakieltä ensimmäisenä kielenä oppineille kuuroille²⁹¹ opetus tulee antaa viittomakielellä. Viittomakielinen perusopetus voidaan toteuttaa joko viittomakielisessä ryhmässä tai ryhmässä, joka koostuu viittomakielisistä ja puhuttua kieltä käyttävistä oppilaista. Viittomakielisen perusopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielen taitoa ja lisätä valmiuksia toimia erilaisissa ympäristöissä.

Viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksessa oppilaat vahvistavat valmiuksiaan vuorovaikutukseen viittomakielellä osana oman elämänsä hallintaa. Vuorovaikutustaitojen kehittyessä he saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon. Viittomakielisille kuuleville annetaan viittomakielen opetusta mahdollisuuksien mukaan. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä viittomakielisen kommunikaation merkityksestä itselle ja viittomakieliselle yhteisölle.

10.4. Maahanmuuttotaustaiset oppilaat

Maahanmuuttotaustaisten oppilaiden opetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden monikielisyyttä sekä identiteettien ja itsetunnon kehittymistä. Siten oppilaat saavat valmiudet tasapainoiseen ja aktiiviseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden taustat ja lähtökohdat, kuten äidinkieli ja kulttuuri sekä maassaoloaika.

Maahanmuuttotaustaisia oppilaita rohkaistaan käyttämään osaamiaan kieliä monipuolisesti eri oppiaineiden tunneilla ja muussa koulun toiminnassa. Näin oman äidinkielen oppiminen ja käyttö tukevat eri oppiaineiden sisällön omaksumista ja oppilas oppii viestimään koulun oppiainesisällöistä myös omalla äidinkielellään. Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Oppilaille pyritään tarjoamaan oppilaan oman äidinkielen opetusta.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän valintaa kuvataan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisessä tehtävässä.

Oppilaan oman äidinkielen ja suomen tai ruotsin kielen opetuksen ohella oppilaille annetaan tarvittaessa tukea myös muilla oppimisen osa-alueilla tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi. Maahanmuuttotaustaiselle oppilaalle voidaan laatia suunnitelma opintoja varten. Mikäli oppilas on ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tullut tai muu maahanmuuttajalapsi tai -nuori, jolle laaditaan kotoutumisen edistämistä annetun lain mukainen kotoutumissuunnitelma, voi oppilaalle laadittava suunnitelma olla osa sitä.

10.5. Paikallisesti päätettävät asiat

Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon paikalliset, kieliin ja kulttuuritaustoihin liittyvät erityiskysymykset ja kuvataan, miten opetus järjestetään. Opetussuunnitelman laadinnassa tehdään yhteistyötä oppilaiden ja huoltajien sekä mahdollisesti erilaisten kieli- ja kulttuuriyhteisöjen kanssa.

290 Perusopetuslaki 10 § 2 mom.

291 Hallituksen esitys eduskunnalle koulutusta koskevaksi lainsäädännöksi 86/1997

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *miten oppilaiden kielet, kielelliset valmiudet ja kulttuurinen tausta otetaan huomioon opetuksen järjestämisessä ja koulutyössä ja miten opetus käytännössä järjestetään*
- *minkälaisin toimenpitein oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteettien kehittymistä tuetaan*
- *miten maahanmuuttotasaisten oppilaiden siirtyminen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opiskelusta suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään tapahtuu*
- *järjestetäänkö oman äidinkielen opetusta sekä miten tiedotetaan huoltajia sen merkityksestä ja saatavuudesta*
- *käytetäänkö maahanmuuttotasaisten oppilaan oppimisen tukena suunnitelmaa opintoja varten.*

Laitilan opetussuunnitelman ohjeet ja tarkennukset

Opetusta järjestettäessä huomioidaan oppilaiden kielelliset valmiudet ja kulttuurinen tausta. Oppimista tuetaan esimerkiksi selkokielisellä kirjallisuudella, selkeillä tehtävänannoilla sekä kuvatuella ja s2-oppilaille suunnatulla lisämateriaalilla. S2-oppilaille suunnatuissa kokeissa huomioidaan oppilaiden sanavaraston laajuus ja se, että kielellistä tukea on saatavilla.

Kieli- ja kulttuuri-identiteettiä pyritään vahvistamaan luonnollisissa tilanteissa oppitunneilla esimerkiksi vertailemalla kieliä, tapoja, kirjallisuutta ja mediatekstejä. Puheviestinnässä aiheiksi voidaan valita oppilaan omasta taustasta lähtöisin oleva aihe. Kotitehtävissä voidaan käyttää haastattelutehtäviä, joissa oppilas haastattelee vanhempiaan, jolloin myös vanhemmat voivat kokea osallisuutta. Oppilaan kulttuuri-identiteetin kehittymistä voidaan tukea lisäksi esimerkiksi erilaisilla projekteilla, joissa oppilaat voivat tuoda esille omaa kulttuuritaustaansa. Oppilaalle pyritään tarjoamaan mahdollisuus esitellä omaa kulttuuria ja perinteitä.

Oppilaat, jotka eivät vasta kehityksessä olevan opetuskielen taidon vuoksi pysty saavuttamaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppiaineen tavoitteita, opiskelevat mahdollisuuksien mukaan erillisessä ryhmässä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää. S2-opetusta järjestetään osittain pienessä ryhmässä S2-opettajan johdolla. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan S2-oppimäärään tarkoitettuja oppimateriaaleja. Erillinen S2-oppimateriaali huomioi kieli- ja kulttuuri-identiteetin vahvistamisen hyvin, koska tehtävät itsessään ohjaavat tekemään vertailua omaan äidinkieleen tai muuhun oppilaan osaamaan kieleen. Oppilaat arvioidaan s2-oppimäärän tavoitteiden ja arviointikriteerien mukaisesti.

Maahanmuuttajataustaisen oppilaan luku- ja kirjoitustaidon kehittymistä seurataan säännöllisesti. Oppilaan riittävä sanavarasto voidaan todeta mm. sujuvan lukemisen ja luetun ymmärtämisen taitojen perusteella. Suomen kielen rakenteiden oppiminen näkyy parhaiten oppilaan tuottamista teksteistä. Myös reaaliaineiden opettajia on kuultava, jotta voidaan varmistua oppilaan riittävästä opetuskielen taidosta. Maahanmuuttajataustaisen oppilaiden siirtyminen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä (S2) suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään (S1) tapahtuu opettajan arvion ja mahdollisen kielitaitotestin perusteella sekä yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa tai huoltajan erillisestä pyynnöstä, jos sen katsotaan olevan oppilaan edun mukaista.

Oppilaan oman äidinkielen opetusta (MAI) tarjotaan oppituntien ulkopuolisena aikana mahdollisuuksien mukaan. Mahdollisuuksia järjestää MAI- opetusta selvitetään, mikäli saman kieliryhmän oppilaita on perusopetuksen ryhmissä riittävä määrä ja kelpoisuuden omaava opettaja on saatavilla. Huoltajia tiedotetaan MAI-opetuksesta oppilastietojärjestelmän kautta ja opetus toteutetaan, jos edellä mainitut ehdot täyttyvät.

Valmistavan opetuksen maahanmuuttajataustaisille oppilaille tehdään opintoja varten valmistavan opetuksen opinto-ohjelma, joka seuraa oppilasta hänen siirtyessään perusopetukseen. Oppimisen tuen arvio ja suunnitelma tehdään tarvittaessa perusopetuksessa tai jo valmistavan opetuksen aikana.